

FRANSIZCA ÖĞRENİRKEN TEKERLEMELER VE SAYMACALAR*

*Nurten SARICA***

ÖZET

Yabancı dil öğretiminde geliştirilmesi hedeflenen dört temel yetenekten biri de konuşma becerisidir. Dilin belli kurallarının yerleşmesinden sonra bu kuralların belirli bir düzen ve dizge içinde kullanılması dilin kullanıcısı tarafından yeterli edim aşamasına ulaştığının göstergesidir. Her ne kadar bu süreç belki de insanın yaşamı boyunca devam etse bile genel hatları itibarıyla bakıldığında birkaç yıllık bir süre içerisinde gerçekleşecektir. Konuşma becerisinin gelişmesi, edinilen veya öğrenilen dilin sürekli kullanımının pekiştirilmesiyle olasıdır. Anadilinin seslerinin özelliğine göre gelişen ses üretim organları öğrenilen dilin ses özelliklerine uyum sağlamada bir takım zorluklar yaşayabilmektedir. Bu zorlukları yenmek için ve öğrenmeyi eğlenceli bir şekilde getirmek için hemen hemen her kültürde yer alan tekerlemeler ve çocuk dilinde bulunan saymacalar önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada hazırlık sınıfları konuşma becerisi dersinde Fransızca'da sıkça kullanılan seslerin, Türkçe de yer almayan ama Fransızca'da bulunan bazı seslilerin söyleyişini (telaffuz) geliştirmek, öğrencilere akıcı bir dil kullanımı sağlamak amacıyla sınıf ortamında tekerlemelerin ve saymacaların (oyun tekerlemelerinin) kullanımını üzerine bir değerlendirme yapılacaktır. Önceden saptanan tekerlemeler öğrencilere verilerek çalışmalarını istenmiş ve sınıf ortamında bunların ezberden tekrar edilmesi istenmiştir. Hızlı ve hatasız bir söyleyiş gerçekleştirilmeye çalışılmıştır. Bu tarz etkinliklerin dili öğrenmede hem uyarıcı hem de kolaylaştırıcı olduğu gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dil edinimi, dilin oyun işlevi, dil öğretimi, sözlü dil becerisi.

TONGUE TWISTERS AND CHILDREN GAMES TONGUE TWISTERS IN LEARNING FRENCH

ABSTRACT

One of the four basic skills aimed to be developed in foreign language teaching is speaking skill. After settling the rules of a particular language, the use of these rules in a specific order and the system is the indicator of reaching an adequate performance age by

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Doç. Dr. Pamukkale Üniversitesi Batı Billeri ve Edebiyatları Bölümü Fransız Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, El-mek: nsarica@pau.edu.tr

the user of that language. Although this process lasts may be through the whole life of a human being, when the general outlines are analyzed, it will take place with in a period of several years. The development of speaking skill is more likely when the continuous use of theac quiredor the learned language is reinforced. The sound producing organs developed in accordance with the qualities of the mother tongue's sounds may have some difficulties in orientating the tonal attributes of the learned language. In order to tide over these difficulties and to make learning fun, tongue twisters existing nearly in all cultures and nursery rhymes in children's language take an important place. In this study, an analysis about the use of tongue twisters and nursery rhymes in the classroom to develop the sounds frequently used in French at the course of Speaking Skills for prep-classes and the pronunciation of some vowels existed in French but not in Turkish and to provide students a fluent language use will be done. Students are asked to work on the predetermined tongue wisters given to the mand they are asked to repeat these in the classroom by heart. A fast and accurate pronunciation is tried to be performed. It is observed that such activities are both stimulatory and facilitator in language learning.

Key Words: Language acquisition, language function as a game, language teaching, oral language ability.

Tekerlemeler sadece eğlenmek amaçlı yapılan dil oyunları mıdır? Dil ediniminde veya ikinci dil öğreniminde kullanımı yararlı mıdır? Çocuk veya yetişkin arasında farklılık söz konusu olabilir mi? Dilbilimsel ve eğitsel açıdan nasıl değerlendirilebilir? Özellikle Fransızcanın hem çocuk hem de yetişkinler tarafından öğrenilme aşamasında ne tür yararı olabilir? Çalışmamızın temel konusunu bu soruların cevapları oluşturacaktır.

Dil edinimi açısından bakılacak olursa; Çocukta dilin edinim aşamasının en başında belli belirsiz refleksif seslerin çıkışı ve daha sonra bunların farklılaşarak, çocuğun yakın çevresiyle kurduğu sesli iletişim ve karşılıklı etkileşim sayesinde, anadilin sesleriyle örtüşmeye başladığı gözlemlenmektedir. Bu seslerin tekrarı (répétition) ve düzenli olarak birbiri ardından yinelenmesi (reprise) sözcüklerin oluşumunu sağlamaktadır. Bu aşamada seslerin özellikle çıkış yerleri yani ses aygıtını (appareilphonatoire) oluşturan 4 D - dil, dudak, damak ve diş dörtlüsü- bunların dışında gırtlak, küçük dil ve tabi ki en önemlisi havanın varlığı büyük önem taşımaktadır. Öyle ki bu adı geçenlerden birinin bile eksikliği veya bir takım fizyolojik veya biyolojik rahatsızlığı sesin oluşumunda önemli güçlükler yaratacağı gibi havanın olmaması da sesin oluşumunu engelleyecektir. Seslerin oluşumunu takip eden evrede henüz sözceler oluşmadan önce çocuğun ezgiyi kullanarak çevresiyle iletişim kurduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Sarica 2005'te ezginin sözceye önceliği üzerinde durulmuştur. Sözce aşamasında da tekrarların, dil ediniminde kalıcılığı ve sürekliliği sağlama bakımından önemli olduğu görülmektedir. Çocukların tek sözcük evresinde sürekli yaptıkları bir eylem olan tekrarlama, bazen seslerin bazen sözcelerin tekrarı olarak gözlenmektedir. Örneğin bu tek sözcük aşamasında baba, mama, dede gibi sözcelerin tekrarı dikkat çekmektedir. Bir tür oyun dizgesi içerisinde zamanla bu sözcükler göndergeleriyle de eşleştiklerinde kalıcı hale gelmektedirler.

Anadili ediniminde durum böyleyken ikinci dil veya yabancı dil öğreniminde de yine bir takım yeteneklerin gelişmesi gerekmektedir; Okuma, anlama, konuşma ve yazma yetenekleri gibi. Bunlardan biri olan konuşma becerisinin temelinde sesleri düzgün söyleme, telaffuz etme (prononciation) veya sesletim bulunmaktadır. Türkçe konuşan bir kişinin Fransızca'yı öğrenirken

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

karşılaştığı en önemli sorunlardan biri, bu iki dilin yapısal olarak birbirinden tamamen farklı iki dil olmasından, dolayısıyla ses yapısının, ses dizgesinin farklılığından kaynaklanmaktadır (Sarıca, 2013). Bu bağlamda Fransızca'yı öğrenirken özellikle söyleyiş bakımından yaşanan bu sorunun giderilmesinde dili akıcı bir şekilde konuşabilmeyi sağlamada tekerlemelerin önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmaya dayanak olması açısından veri tabanı olarak seçilen tekerleme örnekleri Pamukkale Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü 1. ve 2. sınıf öğrencilerine verilerek okutulmuştur. Ayrıca Belçika da yaşayan Türk çocuklarına da Fransızca derslerine gelen öğretmenleri tarafından bazı tekerlemeler okutulmuş bunların Fransızca'yı öğrenmedeki etkisi gözlenmiştir. Bu verileri elde etmedeki amaç özellikle Fransızca seslerin daha iyi sesletimini ve kavranmasını sağlamak, akıcı bir konuşma becerisi geliştirmede tekerlemelerin etkisini gözlemektir.

Bu çalışmada daha çok tekerlemeler ve Fransızca ses dizgesinin ediniminde kullanımı ve işlevleri üzerinde durulacaktır. Tekerleme sözcüğünün anlamına bakıldığında Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlük'de: 1. "Daha çok, masalların başında bulunan uyaklı giriş sözleri" şeklinde tanımlanmıştır.

Wikipediya tanımında "ağızda yuvarlanan söz, saçma sapan söz, eşesli kelimelerle kurulu konuşma" anlamlarına gelen ölçülü ve kafiyeli sözlerdir. Çoğunlukla çocuk folklorunda hoşça vakit geçirmek, konuşma kabiliyeti kazanmak, oyunlarda eş ve ebe seçmek için bu yola başvurulur. Masal tekerlemesi, oyun tekerlemesi gibi adlar alırlar.

Başka bir tanımda "Tekerleme, ölçü, kafiye, ses taklidi, yineleme ve ikilemelerden faydalanarak belirli bir şiir düzenine uydurulan, birbirine uymayan birtakım hayallerle düşüncelerin sıralanmasından oluşan söz dizelerine denir. Tekerlemeler çocukların zekâ, bilgi, duygu ve davranışlarını geliştirir. Çocuklardaki birlikte öğrenme, gülme, eğlenme bilincini geliştirir. Onları sosyal yönden geliştirir.

Tekerleme, oyun amaçlı, söyleyiş zorluğu veya sözlü olarak anlama zorluğu veya her ikisini de içeren cümle ya da cümlecikler dizisidir. Eğer bir cümle zor anlaşılıyor ve hatta yabancı bir dil gibi algılanıyorsa trompe-oreille, tire-langue veya ClaudeHagège'in ilk kez kullandığı fourche-langue, yani dil sürçmesi veya kulak yanılması gibi adlarla da anılabilir. Tekerlemeler yabancı dil olarak Fransızca öğreniminde (FLE) telaffuz alıştırmaları olarak kullanılırlar. Aynı şekilde topluma hitap eden kişilerin (sunucular, oyuncular vb.) güzel konuşma alıştırmaları içinde de yer alırlar.

Bir başka tanımda ise : " Saymacalar, tekerlemeler ve sözcük oyunları: dinleme, anlama ve akıcı konuşma gibi sözlü dil etkinliklerinin en önemli dayanağı olarak kabul edilirler. Kültürel yönlerinin yanı sıra tekerlemeler dilin ezgi ve vurgu özelliklerinin fark edilmesini de sağlarlar.

Tekerlemeler dil öğrenirken kullanılabilir en uygun araçlardan bir olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda Ventura tekerlemelerde içinde olmak üzere, biçem olarak da kullanılan sözcük oyunlarının bir zihin jimnastiği olduğu kadar, dil kullanımında da kolaylık sağladığını ve özellikle FLE öğrenenler için, yaş ne olursa olsun çok önemli bir araç olduğunu ileri sürmektedir (Ventura, 2010: 2).

Ventura'nın belirttiği gibi öğrenenin yaşı belki tekerlemelerin kullanımı açısından önemli değildir ancak, dili konuşmayı sağlayan ses oluşumunu gerçekleştiren özellikle gırtlak yapısının anadile göre zamanla şekillendiği göz önünde bulundurulduğunda küçük yaşta seslerin daha düzgün telaffuzunun ileriki yaşlara göre daha kolay öğrenilebileceği de dikkate alınmalıdır.

Dili öğrenirken ve öğretirken elbette ki en önemli araç yine dildir. Yani hedef dili ancak etkili bir dil kullanımıyla daha iyi öğrenmek ve öğretmek olasıdır. Bu bağlamda özellikle sınıf

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

ortamında kullanılan dilin işlevi göz önünde bulundurulmalıdır. Bilindiği gibi Jacobson'a göre dilin altı temel işlevi vardır. Gönderge, anlatım, çağrı, ilişki, üst-dil ve sanat işlevi. (Kıran 1996:105). Bu işlevler temel ve ikincil işlevler olarak ikiye ayrılırlar. Oyun işlevi (la fonction ludique) aslında ikincil yani dilin sanat işlevi veya şiirsel işlevi içinde değerlendirilir. Kıran 1996'da belirtildiği gibi oyun işlevi dilin oyun gibi kullanılabilmesine işaret eder. Bu bağlamda yine Vian'dan alıntıyla şöyle der Kıran (1996; 106) sözcükler onlarla oynamak için yaratılmışlardır. Söz konusu sözcüklerle oynamak olunca da en güzel kullanım şekillerinden biri olarak yine tekerlemeler karşımıza çıkmaktadır. Yukarıda sıraladığımız tanımlarda da yer aldığı gibi tekerlemeler dilin ses özelliklerini kavrayıp düzgün olarak çıkarmada, doğru anlayıp doğru telaffuz etmede, dilin ezgisini öğrenmede oldukça etkin bir rol oynamaktadırlar. Bunun yanı sıra neologism, yani uydurma sözcükler, anagram yani sözcük içindeki bazı sesleri değiştirerek yapılan sözcük oyunu, totogram aynı sesle başlayan sözcüklerle cümle kurmak gibi kullanımları da örnek verebiliriz. Üstelik Fransız Edebiyatı'na bakıldığında yine Ventura'nın da belirttiği gibi Rabelais'den Boris Vian'a birçok yazar eserlerinde sıkça bu tür sözcük oyunlarına başvurmuşlardır (Ventura, 2010:1). Örneğin Rabelais kendi adının sözcüklerini değiştirerek (l'anagramme) Alcofribas Nasier (François Rabelais) ismini kullanmıştır. Yine o ünlü eseri Gargantua'da kullanılan isimlerde de benzer sözcük oyunları yapıldığı görülmektedir (Gargantua -Grandgousier.) Örneğin "femme folle à la messe et femmemolle à la fesse" derken ses değişimleriyle anlatımını daha eğlenceli ve etkili kılmayı başarmıştır. Bu nedenle aslında bir tür dil cambazlığı da denebilecek şekilde ortaya çıkan bu dil kullanımları yazarların ustalığının ve yetkinliğinin de birer göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Dil oyunlarından biri olarak karşımıza çıkan tekerlemeler de dili sözcüklerle oynar gibi öğrenmeyi sağlaması açısından oldukça önemli araçlar olarak nitelendirilebilir. Dilbilimsel açıdan bakıldığında tekerlemelerin üç temel bağlamda ele alınabileceği söylenebilir. Bunlardan ilki sözcüksel bağlamdır. Tekermemelerin içermiş olduğu zengin sözcük çeşitliliği öğrenenin söz varlığını geliştirerek sözcükleri daha kolay öğrenmesini sağlamaktadır. Bunun en temel koşulu da elbette sıkça tekrar edilmesidir. Bunu yaparken bazı durumlarda müzikal bir sesletim de öğrenmeyi çok daha kolay ve çabuk gerçekleştirecektir. (Örneğin Lililit le livre dans le lit; Un ananas n'aninidnininas.)

İkinci olarak sesbilgisel bağlamda değerlendirdiğimizde tekerlemelerin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Aksan 1995'de belirttiği gibi ağız kasları anadilinin ses yapısına göre şekillenen bir kişi yabancı dil öğrenmeye başladığında öncelikle sesleri çıkarma anlamında büyük zorluklar yaşar. Bu zorlukları yenmede tekerlemeler kullanılabilir. Tekermemelerin dil sürçmelerini önlemede çok etkili olduğu söylenebilir. Hızlı bir şekilde söylendiğinde kulağı hedef dilin seslerine alıştırmak ve dudak tembelliğini engellediği düşünülür (Gürbüz, 2002). Çünkü Fransızca ses dizgesinin kavranmasında ve seslerin sesletiminde özellikle aynı sesle başlayan sözcüklerin peşpeşe sıralandığı tekerlemeler büyük kolaylık sağlamaktadır (örn: Fruits frais, fruits frits, fruits cuits, fruitscrus; Madame Madamim'a dit Mamadi.) Bunu sınıf içinde uygularken öğrenciler hem dilin seslerinin söyleyiş farklılıklarını keşfetmiş oluyorlar hem de daha eğlenceli bir şekilde öğrenmeye motive oluyorlar. Özellikle Türkçede bulunmayan yapılardan biri de özellikle gırtlak ünsüzü yani [R] sesiyle başlayan sözcüklerin sesletim zorluğu. Ayrıca z, j [ʒ] ve ch [ʃ] (sürtümlü ön damak ünsüzleri) seslerinin sık kullanılması, Türkçede bulunun ses uyumu kurallarının Fransızcada bulunmaması sesletim veya söyleyiş zorluğu yaratmaktadır. Tekermemelerin bu konuda da kolaylık sağladığı gözlenmektedir. Söylenmesi zor olan yukarıda belirtilen seslerle başlayan tekerlemeleri sıkça tekrar etmek dil ve dudak tembelliğini ortadan kaldıracaktır. Örneğin: "Natachan'attacha pas son chat Pachaquis'échappa. Celifâcha Sachaquichassa Natacha" ve benzeri tekerlemeler [s] ve [ʃ] seslerinin akıcılığını sağlamak için kullanılabilir. Ayrıca [z] ve [ʒ] (fisiltılı diş eti ve ön damak ünsüzleri- alvéolaire et prépalatale) seslerinin peşpeşe gelmesi de söyleyiş

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

zorluğu yaratmaktadır bunu rahatlatmak için de yine tekerlemeler kullanılabilir. Örneğin : “Je veux et j'exiged'exquisesexcuses” veya “Cinqgrosratsgrillent dans la grossegraissegrasse” g ve r seslerinin akıcılığı için tekrar ettirilebilir.

Sesbilgisel yönden tekerlemelerin sağladığı bir başka kazanım da dilin ezgisinin kavranmasını sağlamaktır. Özellikle vurgu anlamında oldukça önemli bir araç olan tekerlemeler Fransızcanın vurgusunu edinmede de kolaylık sağlamaktadır. Oyun tekerlemeleri başka bir deyişle saymacaların müzikal olarak kullanılması dilin ezgisini öğrenmeye yardımcı olmaktadır. Örneğin bir oyun tekerlemesi şöyledir:

“Lesfilleslesplusbelleslesgarçons à la poubelle.”

Bir başkası :

“Al'escaladed'unescalade

Un escargot Marie-Margot

Un bel étéestarrivé

Avecdu sel, de la moutarde

Il a mangétoute la salade”

Bu tarz oyun tekerlemelerinde sözcüğe eşlik eden ezgi hem akılda kalmayı hem de dilin akıcı kullanımını kolaylaştırmaktadır. Özellikle küçük yaş gruplarında oldukça etkilidir.

Dilbilimsel açıdan üçüncü olarak sözdizimsel bağlamdan bahsedilebilir. Tekerlemelerin Fransızcanın sözdizimini kavramada da öğrenenlere yardımcı olabileceği görülmektedir. Çünkü sürekli tekrar edilen sözcüklerin, cümle içerisinde birbirleriyle olan ilişkileri, yani dizisel ve dizimsel bağıntılar tekrar edildikçe bilinçlenme gerçekleşecek ve zamanla yerleşecektir. Ventura bu konuda hemen hemen herkesin bildiği bir tekerleme olan avcı ve av konulu tekerlemeyi örnek verir: “Un chasseursachantchasserdoitsavoirchassersans son chien”. Burada cümle içindeki participeprésent (geçmiş zaman ortacı) kullanımına dikkat çekilerek bu tarz dilbilgisel kuralların öğrenilmesi sağlanmış olur. Yine Lululit la letrelue à Lili et Lola alla à Lille où Lala lie le lilas örneği de geçmiş zaman ve ortaç kullanımına işaret eder. Bu şekilde farklı kullanımların kavranabilmesi için hedef ögenin tekrarını içeren tekerlemeler seçilir. Örneğin: Pourquoi kullanımını pekiştirmek amacıyla

“Pourquisoncesbottes?

Pour la marmotte.

Pourquiest ce foulard?

Pour le hamard.

Pourquisonceslunettes?

Pour la chouette.

Pourquiest cette perruque?

Pour le granduc.”

Bu şekildeki tekerlemeler hem uyak düzeniyle daha kolay bir söyleyiş sağlamakta hem de öğrenilmesi istenen ögenin tekrarıyla da öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır.

Tekerlemelere dilbilimsel bakış açısı dışında bir de eğitim bilimsel olarak baktığımızda öğrenmenin temel öğelerinden biri olan tekrar etme ve hafızaya alma, kaydetmeyi kolaylaştırması

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

yönüyle de önemli olduğu görülmektedir. Yabancı dil öğretirken kullanılan birçok yöntemin yanısıra günümüzde özellikle hatırlamaya veya başka bir deyişle akılda tutmayı kolaylaştıran teknikler, stratejiler “mnemonik teknikler” olarak ifade edilmektedir. Mnemonik kelimesi eski Yunan’da hafıza tanrıçası olan “mnemosyne” den gelmektedir. Bu hafıza teknikleri beyinin öğrenmede daha etkin kullanımını amaçlamaktadır. Bu yöntemlerden biri olan fotoğrafik hafıza görsel olanla sözel olanın birleştirilmesine dayalı bir yöntemdir. Bir bakıma soyut olanı somutlaştırarak öğrenmeyi sağlamak amaçlanmaktadır. Çünkü somut olan her zaman daha fazla kalıcı olmaktadır. Hatta soyut kavramların ifade edilmesinde de yine belli şeylerle somutlaştırılması söz konusudur. İşte bu bağlamda da yine yabancı sözcükleri öğrenmede sözcüğün ses yapısıyla anlamı arasında görsel bir bağlantı kurularak hafızaya alınması, akılda tutulması öğrenmeyi kolaylaştıracağı gibi eğlenceli bir hale de getirecektir. Bu sayede öğrenen kişi dilin hem ses, hem sözdizim hem de anlamsal bağıntılarını unutmayacak şekilde öğrenme olanağı bulacaktır. Bazı durumlarda bildiği ama özellikle konuşma anında bir türlü hatırlayamadığı sözcükleri de kolayca hatırlayabilecektir.

Sonuç olarak Türkçeden tamamen farklı bir yapıya sahip olan Fransızcanın öğrenilmesinde her dilde bulunan halkbilimsel bir unsur olan tekerlemelerin sistemli olarak kullanımı sayesinde başarılı bir öğrenme sağlanacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Tekermelerin belirli bir düzen içerisinde, kullanım amacına uygun olarak sınıflandırılıp sürekli tekrar edilmesi sonucunda Fransızcanın sesbirimlerinin sesletimini kolaylaştırdığı, Türkçeden kaynaklanan farklı söyleyişleri düzeltmeyi sağladığı, Fransızcanın ezgisini kavramayı, dizimsel ve anlamsal bağıntıları fark edebilmeyi geliştirdiği saptanmaktadır. Ayrıca dilin oyun işlevi sayesinde öğrenmeyi eğlenceli bir şekilde gerçekleştirmeyi sağlamaktadır. Sürekli tekrar edilmesi sözcük dağarcığının da kısa sürede gelişmesini sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- AKSAN, D. (1989). *Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim*, Türk Dil Kurumu Yayınları, 439, Ankara.
- ANŞİN, S. (2006). “Çocuklara Yabancı dil Öğretimi”, *Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 6, s:9-20.
- GÜRBÜZ, G., “Fransızcadaki Seslerin Oyunlarla Öğretimi”, *Tömer Dil Dergisi*, sayı 124., s,87-94
- KIRAN, Z. (1996). *Dilbilim Akımları*, 2. Baskı, Ankara.
- SARICA, N. (2005). “Dil Ediniminde öncelik: Sözce mi? Ezgi mi?”, *Dilbilim İncelemeleri*, Ankara.
- SARICA, N. (2013). “Anadili Ediniminde Bireysel Eşleştirme (Idiosyncrasie) ve İkinci Dil Ediniminde Dilden Dile Aktarım (TransfersLinguistiques)”, *V. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, Pamukkale Üniversitesi, Denizli. (Yayında)
- VENTURA, D. (2010). “De l’utilité des acrostiches, des autogrammes et des virelangues en cours de FLE. Enjeux pédagogiques et didactiques”, *La culture de l’autre : l’enseignement des langues à l’Université – Actes*, Université de Lyon.
- [http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekerleme_\(anlam_ayr%C4%B1m%C4%B1\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/Tekerleme_(anlam_ayr%C4%B1m%C4%B1)) (11.05.2013)
- <http://www.yaseminlizamanlar.com/tekerleme-nedir.html> (9.05.2013)
- <http://fr.wikipedia.org/wiki/Virelangue>
- <http://eurolab.meshs.fr/page.php?r=54&id=195&lang=fr>

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

http://lelivrescolaire.fr/3423/2_La_naissance_de_Gargantua_et_comment_son_nom_lui_fut_donne.html

<http://ame49.free.fr/phonologie.html> (14.05.2013)

<http://www.gencgelisim.com/v2/kategoriler/32-guclu-hafiza-teknikleri/32-hatirlamanin-en-gucluyolu-mnemonik-hafiza-teknikleri.html>

<http://degisimehazirim.com/blog/fotografik-hafiza-nedir-nasil-gelistirilir>

<http://mezarliklarkenti.blogcu.com/beynimizin-algilama-sistemi-uzerine-tuzaklar/5870333>

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

